

MLADINSKI
SVET
SLOVENIJE
NATIONAL
YOUTH
COUNCIL
OF SLOVENIA

Mladinski svet Slovenije
Dimičeva ulica 9
1000 Ljubljana

Ljubljana, 5. 8. 2026

MSS-185-26

Ministrstvo za finance Republike Slovenije
Župančičeva ulica 3
1000 Ljubljana

Zadeva: Odziv Mladinskega sveta Slovenije na predlog Zakona o Nacionalnem demografskem skladu (EVA 2026-1611-0061)

Spoštovani!

Na Mladinskem svetu Slovenije (MSS), krovnem predstavniškem telesu mladih v Sloveniji, pozdravljamo prizadevanja Ministrstva za finance za vzpostavitev dolgoročno vzdržnega in preglednega sistema upravljanja državnega premoženja. Odgovorno upravljanje državnih naložb in stabilnost pokojninskega sistema sta cilja, ki zadevata vse generacije, zato morajo biti spremembe upravljanja državnega premoženja narejene premišljeno in s poslušom za stroko. Potrebo po mehanizmu, ki bi ublažil pritisk na obvezno pokojninsko zavarovanje, smo izpostavili že v mnenjskem dokumentu Mnenje MSS o pokojninski reformi (MSS-097-24). Pozdravljamo določbe o preglednosti poslovanja sklada (53., 54. in 56. člen) ter dejstvo, da predlog med namene porabe sredstev uvršča tudi ukrepe družinske politike (četrti odstavek 31. člena).

Demografskih trendov ni mogoče obrniti s posameznim ukrepom niti v enem mandatu. Potrebna je strategija, ki presega politične cikle in povezuje področja, ki se danes načrtujejo ločeno – stanovanjska politika, trg dela, izobraževanje, varstvo predšolskih otrok in gospodarski razvoj. Sklad, zasnovan za desetletja, je lahko pomemben del takšne strategije. Prav zato menimo, da bi morali v njem svoje mesto najti tudi mladi, na katerih se bodo njegovi učinki dolgoročno najbolj pokazali.

Zakon v svojem naslovu vsebuje izraz »demografski«. Za doseganje tega namena bi bilo po naši oceni smiselno jasneje opredeliti demografske cilje, upravičence, postopke dodeljevanja sredstev ter način spremljanja in vrednotenja učinkov. V obstoječi ureditvi je poudarek predvsem na upravljanju državnega premoženja in financiranju pokojninske blagajne, medtem ko zakon demografskih ciljev in ukrepov za naslavljanje vzrokov demografskih sprememb ne opredeljuje v enaki meri.

V nadaljevanju predstavljamo pripombe in predloge, ki temeljijo na poznavanju položaja mladih v Sloveniji.

Mladi v besedilu predloga

V normativnem delu predloga, torej v besedilu členov, se izraz »mladi« ne pojavi. Izraz »starejši« je uporabljen v več določbah: pri opredelitvi namenskih nepremičnin (deveta točka 2. člena), pri načelih nalaganja sredstev (10. člen), pri vsebini letnega načrta upravljanja naložb (drugi odstavek 25. člena) in pri namenski porabi dividend (tretji odstavek 31. člena). Mladi so v predlogu omenjeni le v uvodnem, statističnem delu, kjer je navedeno, da bo delež otrok in mladih (0–19 let) do leta 2070 padel z 19,6 % na 16,7 %.

To razmerje nas skrbi. Skupina, katere krčenje predlog sam navaja kot enega osrednjih demografskih problemov države, je torej v zakonu prisotna izključno kot statistika. Menimo, da so prav mladi tista skupina, ki jo mora dolgoročno zasnovan demografski instrument nasloviti neposredno. Odločitve o osamosvojitvi, zaposlitvi in družini se sprejemajo v obdobju med koncem izobraževanja in vstopom v samostojno življenje, torej precej pred trenutkom, ko se pokažejo posledice, ki jih sklad financira.

Mladinska politika ni družinska politika

Posebej opozarjamo, da mladinske politike ni mogoče enačiti z družinsko politiko. Mladi za demografsko politiko niso pomembni šele takrat, ko postanejo starši. Predlog namena »izboljšanje demografske slike« ne opredeli, zato ni razvidno, katere demografske cilje zasleduje. Ne glede na to, kako bodo ti opredeljeni, pa velja, da se pogoji za odločitev o družini oblikujejo bistveno prej, skozi dostop do stanovanja, varne zaposlitve ter socialne in ekonomske varnosti.

Ukrepi, ki nastopijo šele ob rojstvu otroka, naslavljaajo odločitev v trenutku, ko je večina njenih predpogojev že izpolnjena ali pa ne. Prav v obdobju pred tem se odloča, ali bo do te odločitve sploh prišlo, zato menimo, da mora zakon poleg družinske politike prepoznati tudi mladinsko politiko.

Zastopnost mladih v nadzornem svetu sklada (41. in 44. člen)

Prvi odstavek 41. člena določa, da državni zbor enega člana nadzornega sveta imenuje na predlog Zveze društev upokojencev Slovenije. To rešitev pozdravljamo, saj prepoznava, da mora imeti generacija, ki jo delovanje sklada zadeva, svoje mesto pri njegovem nadzoru.

Prav zato opozarjamo, da enakega mesta ni za mlade, čeprav naj bi sklad skladno z drugim odstavkom 1. člena upravljal premoženje na podlagi medgeneracijske solidarnosti. Medgeneracijska solidarnost, ki je pri odločanju zastopana le z ene strani generacijskega razpona, ni v celoti uresničena.

Ob tem opozarjamo, da Zakon o mladinskih svetih (Uradni list RS, št. 70/00 in 42/10) v tretji alineji 5. člena določa, da Mladinski svet Slovenije omogoča sodelovanje mladih pri sprejemanju zakonskih in drugih predpisov, ki vplivajo na življenje in delo mladih. V 6. členu pa določa, da morajo vlada, ministrstva in drugi državni organi pred določanjem predlogov predpisov, ki neposredno vplivajo na

življenje in delo mladih, o tem obvestiti Mladinski svet Slovenije. Zakonodajalec je Mladinskemu svetu Slovenije to vlogo torej že pripisal.

Predlagamo, da se med predlagatelje članov nadzornega sveta uvrsti tudi predstavnik mladih, ki ga predlaga Mladinski svet Slovenije. Način, kako se to uredi, torej z razširitvijo sestave ali s prerazporeditvijo obstoječih mest, prepuščamo predlagatelju. Če bi se predlagatelj odločil za sodelovanje brez glasovalne pravice, kakršno četrti odstavek 44. člena že predvideva za druge udeležence sej, to razumemo kot najnižji sprejemljivi obseg vključenosti in ne kot enakovredno rešitev.

Stanovanjske potrebe mladih (2. in 25. člen)

Deveta točka 2. člena opredeljuje »namenske nepremičnine za starejše«, drugi odstavek 25. člena pa določa, da letni načrt upravljanja naložb opredeli cilje gradnje ali pridobivanja domov za starejše občane. Primerljive kategorije za mlade predlog ne pozna.

Stanovanjska nedostopnost je najbolj neposredna ovira za osamosvajanje mladih in s tem eden najmočnejših dejavnikov demografskih gibanj. Sklad, ki bo razpolagal z obsežnim nepremičninskim premoženjem, je eden redkih instrumentov, s katerimi lahko država to vprašanje dejansko naslovi. Da je ta možnost v zakonu predvidena za eno generacijo, za drugo pa ne, je z vidika demografske politike težko utemeljiti.

Predlagamo, da se namenska najemna stanovanja za mlade in mlade družine v 2. členu opredelijo na enak način kot nepremičnine za starejše. V drugem odstavku 25. člena pa naj se med cilje letnega načrta upravljanja naložb poleg gradnje ali pridobivanja domov za starejše uvrsti tudi gradnja ali pridobivanje stanovanj za mlade in mlade družine, pri čemer naj se upoštevajo tudi območja depopulacije. Gre za enak zakonodajni prijem, uporabljen za obe generaciji.

Namenskost in preglednost sredstev za družinsko politiko (31. člen)

Četrti odstavek 31. člena določa, da sklad za ukrepe družinske politike nameni 10 % dividend, prejetih v preteklem letu. Predlog pa ne pojasni, kateri ukrepi so to, kdo bo do njih upravičen, kdo bo o njih odločal in kako se bodo merili njihovi učinki.

Po podatkih finančnega dela predloga gre pri tem za približno 30 milijonov evrov letno, izračunano na podlagi načrtovanih 296 milijonov evrov dividend za leto 2027. Ker predlagatelj naložbe v domove za starejše opredeli ciljno in konkretno, menimo, da je enako mogoče storiti pri tej postavki. Brez opredeljenih upravičencev in meril je razpon možnih razlag zelo širok, kar otežuje tako načrtovanje kot vrednotenje učinkov.

Opozarjamo tudi, da so ta sredstva vezana na dividende preteklega leta, torej na vir, ki niha z gospodarsko klimo in se z vsako prodajo naložbe trajno zmanjša. Navedena ocena temelji na načrtovanih dividendah v ugodnih razmerah, zato bi v obdobju upada sredstva upadla prav takrat, ko so potrebe največje. Predlagamo, da se pri zasnovi namenskih sredstev predvidi mehanizem, ki to nihanje blaži.

Zavzemamo se za to, da namenska raba poleg ukrepov družinske politike izrecno zajame tudi ukrepe mladinske politike, zlasti na področjih stanovanjske dostopnosti, varnih zaposlitev in socialne varnosti mladih. Ob tem opozarjamo, da je kategorija »mladi« določena z Zakonom o javnem interesu v mladinskem sektorju (ZJIMS) kot mladostniki in mlade odrasle osebe obeh spolov, stari od 15. do dopolnjenega 29. leta, pri mladih družinah pa se uporablja meja 35. leta. V izogib zakonskim neskladjem predlagamo, da se ta opredelitev upošteva.

Predlagamo tudi, da se v pripravo meril za dodeljevanje teh sredstev vključita Mladinski svet Slovenije kot krovno predstavniško telo mladih in Zveza društev upokojencev Slovenije.

Umestitev sklada v krepitev pokojninskega sistema (32. člen)

V mnenjskem dokumentu MSS-097-24 smo potrebo po takšnem mehanizmu vezali na premostitev prehodnega obdobja, v katerem se hkrati krepita drugi in tretji pokojninski steber. Predlog o drugem in tretjem stebru ne pove ničesar, prvi odstavek 32. člena pa akumulacijo premoženja določa kot trajno oziroma za nedoločen čas.

Za mlade to ni nevtralna okoliščina, saj bodo pokojnine prejemale iz sistema, v katerem se bo razmerje med vplačniki in prejemniki do leta 2070 še poslabšalo. Zavzemamo se za to, da se vloga sklada izrecno poveže s krepitvijo drugega in tretjega pokojninskega stebra, da mehanizem naslavlja tudi vzrok in ne le posledice.

Demografski cilji in merjenje učinkov (1., 24. in 57. člen)

Tretja alineja drugega odstavka 1. člena med nameni zakona navaja »izboljšanje demografske slike«. Ta cilj v nadaljnjem besedilu ni opredeljen, niti ni določeno, v katerem aktu bo opredeljen. Merila iz 17. člena se nanašajo na uspešnost družb s kapitalsko naložbo sklada, spremljanje učinkovitosti iz 9. člena je poslovno, letno poročanje iz 57. člena pa zajema le poslovanje sklada.

Zavedamo se, da zakon ni mesto za podroben nabor demografskih ciljev in kazalnikov. Menimo pa, da bi moral določiti, v katerem aktu bodo opredeljeni, kdo ga sprejme in kdo spremlja njihovo doseganje – tako kot to velja za načrt integritete, načrt upravljanja tveganj in strategijo upravljanja naložb, za katere predlog v prehodnih določbah določa rok sprejema.

Predlagamo:

- da strategija upravljanja naložb sklada (24. člen) poleg naložbenih vsebin določi tudi demografske cilje sklada;
- uvedbo letnega poročanja o porabi sredstev za družinsko in mladinsko politiko, o ukrepih, ki so bili iz njih financirani, in o njihovih učinkih.

Vključenost pri pripravi strategije upravljanja naložb (24. člen)

Strategijo upravljanja naložb pripravi sklad, sprejme pa jo državni zbor. Postopek ne predvideva posvetovanja s skupinami, v korist katerih naj bi sklad deloval. Pozivamo k temu, da se v pripravo strategije vgradi posvetovanje z Mladinskim svetom Slovenije, Zvezo društev upokojencev Slovenije in socialnimi partnerji. Mladinski svet Slovenije v takšnem posvetovanju želi sodelovati.

Pripomba k postopku javne obravnave

Predlog zakona, ki na novo ureja upravljanje državnega premoženja v ocenjeni vrednosti 16,8 milijarde evrov in katerega učinki segajo več desetletij v prihodnost, je bil v javno obravnavo posredovan 7. julija, z rokom, ki je v pretežnem delu sovpadal z obdobjem letnih dopustov. Podaljšanje roka do 5. avgusta pozdravljamo, ocenjujemo pa, da obseg in trajnost predlaganih sprememb terjata širšo javno razpravo. Predlagamo, da se v nadaljevanju zakonodajnega postopka zagotovi vsebinska razprava z organizirano civilno družbo, vključno s predstavniki mladih.

Pripombe, ki jih navajamo, ne posegajo v finančno logiko sklada in ne zmanjšujejo sredstev, namenjenih pokojninski blagajni. **MSS vsako prizadevanje za ustanovitev sklada ocenjuje kot smiselno, vendar poudarja, da je njegova demografska funkcija lahko učinkovita le ob dejanskem vključevanju mladih in mladinskih organizacij v oblikovanje, izvajanje in spremljanje njegovih ukrepov.**

Mladinski svet Slovenije ostaja na voljo kot sogovornik in lahko prispeva podatke ter analize o položaju mladih v Sloveniji. Veselimo se nadaljnjih korakov ter priložnosti za sodelovanje pri uresničevanju ciljev zakona.

Mladinski svet Slovenije